

Agenda Item 12.1

National Reporting

Reports from Parties

Information Document 12.1.a

**2013 Annual National Report
Belgium**

Action Requested

- Take note

Submitted by

Belgium

**NOTE:
DELEGATES ARE KINDLY REMINDED
TO BRING THEIR OWN COPIES OF DOCUMENTS TO THE MEETING**

2013 ASCOBANS Annual National Reports

Pre-filled with answers given in 2012 National Report - please update!

This format for the ASCOBANS Annual National Reports was endorsed by the 6th Meeting of the Parties in 2009. Reports are due to be submitted to the Secretariat by 31 March of each year.

Parties are requested to use this report to provide NEW information on measures taken or actions towards meeting the objectives of the Conservation and Management Plan and the Resolutions of the Meeting of the Parties.

The 7th Meeting of the Parties in 2012 agreed to move to online reporting with immediate effect. In order to benefit fully from the opportunities for synergies among CMS Family treaties afforded by this tool, Parties decided that a revised national report format be developed by a small working group assisted by the Secretariat for consideration by the Advisory Committee in preparation for the 8th Meeting of the Parties. While retaining the questions related only to ASCOBANS, it should align more closely to the format used in CMS, AEWA and EUROBATS.

General Information

Name of Party

> Belgium

Report submitted by

Name	Jan Haelters
Function	Operational Directorate Natural Environment, Marine Ecology and Management (MARECO)
Organization	Royal Belgian Institute of Natural Sciences
Address	3de en 23ste Linieregimentsplein B-8400 Ostend, Belgium
Telephone/Fax	+32(0)59.70.01.31 / +32(0)59.70.49.35
Email	j.haelters@mumm.ac.be

Changes

Changes in Coordinating Authority or appointed Member of the Advisory Committee

> Contact person in the coordinating authority is Sophie Mirgaux

List of National Institutions

List of national authorities, organizations, research centres and rescue centres active in the field of study and conservation of cetaceans, including contact details

> Public Service Public Health, Food Chain safety and Environment)

(Frederic Chemay, Sophie Mirgaux, Geert Raeymaekers)

Victor Hortaplein 40 bus 10

B-1060 Brussels, Belgium

Contact: sophie.mirgaux@health.fgov.be

> Royal Belgian Institute of Natural Sciences (RBINS)

Vautierstraat 29

1000 Brussels, Belgium

> RBINS, Department Management Unit of the North Sea Mathematical Models (MUMM)

Gulledelle 100

B-1200 Brussels, Belgium

Contact: J.Haelters@mumm.ac.be

> University of Liège (ULg)

Dept. of Veterinary Pathology

Sart Tilman 43

B-4000 Liège, Belgium

Contact: Thierry Jauniaux, T.Jauniaux@ulg.ac.be

> Research Institute for Nature and Forest

Kliniekstraat 25
B-1070 Brussels, Belgium
Contact: Eric.Stienen@inbo.be

> Flemish Administration Agriculture and Fisheries
Vrijhavenstraat 5
8400 Oostende
Belgium
contact: jean-francois.verhegghen@lv.vlaanderen.be

Habitat Conservation and Management

Fisheries Interactions

Direct Interaction with Fisheries

1.1 Investigations of methods to reduce bycatch

> None.

1.2 Implementation of methods to reduce bycatch

> No additional concrete measures were taken to reduce bycatch.

1.3 Other relevant information

Other relevant information, including bycatch information from opportunistic sources

> No bycatches were reported, although the results of the investigations on stranded animals could demonstrate that bycatch takes place. The Belgian report on the Regulation 812/2004 is attached to this report.

You have attached the following documents to this answer.

[RA_20130612_walvisachtigen_2012.doc](#) - Belgian Report on Regulation 812/2004.

1.4 Report under EC Regulation 812/2004

Please provide the link to your country's report under EC Regulation 812/2004.

> Attached.

Reduction of Disturbance

2.1 Anthropogenic Noise

Please reference and briefly summarise any studies undertaken

> There was a question in the Senate (5-9320 dd. 11 June 2013) concerning the recommendation of the European parliament about the use of SONAR during military manoeuvres and the possible impact on cetaceans. In his answer, the minister replied that on board frigates of the Belgian Navy only active/passive hull mounted SONARs are used, operating with a frequency of 6.4 to 8 kHz, and with a maximum range of 9 km. Especially towed low frequency active SONAR, not in use by the Belgian Navy, is potentially harmful for marine mammals. The Belgian Navy uses their SONAR during exercises, especially in European waters. In Belgium, there is no link between the strandings of marine mammals and the use of this SONAR equipment. As a precautionary measure lookout is kept from the bridge during the use of the SONAR, and as soon as marine mammals are spotted, transmissions are interrupted. Also, there is a procedure ongoing for the acquisition of an underwater sound management program. On the basis of this system, the user will be able to identify the marine mammals they can expect in the area of operations, and assess how sensitive these are for underwater noise. In this way, due account can be taken of the marine mammals present in the zone. RBINS organised an international symposium on offshore windfarm monitoring: "Environmental impact of offshore wind farms: Learning from the past to optimise future monitoring programmes" (26-27 November 2013, RBINS, Brussels). Almost 150 people attended, originating from 13 countries and with backgrounds ranging from science to industry, policy and management. Due attention was paid to underwater noise and the effects on marine mammals, especially originating from pile driving. During the symposium, the results of the monitoring of offshore windfarm construction and operation in Belgium up to then were presented: S. Degraer, R. Brabant and B. Rumes (Eds.), 2013. Environmental impacts of the offshore windfarms in the Belgian part of the North Sea: learning from the past to optimize future monitoring programmes. Royal Belgian Institute of Natural Sciences, Brussels. Symposium website: <http://www2.mumm.ac.be/winmonbe2013/>

Relevant publications

Doom, M., Cornillie, P., Gielen, I. & Haelters, J., 2013. De invloed van geluidspollutie op zeezoogdieren. Vlaams

Diergeneeskundig Tijdschrift 82(5): 265-272.

Haelters, J., Debusschere, E., Botteldooren, D., Dulière, V., Hostens, K., Norro, A., Vandendriessche, S., Vigin, L., Vincx, M. and Degraer, S., 2013. The effects of pile driving on marine mammals and fish in Belgian waters. In: S. Degraer, R. Brabant and B. Rumes (Eds.). Environmental impacts of the offshore windfarms in the Belgian part of the North Sea: learning from the past to optimize future monitoring programmes. Royal Belgian Institute of Natural Sciences, Brussels; 70-77.

Haelters, J., Vigin, L. and Degraer, S., 2013. Attraction of harbour porpoises to offshore wind farms: what can be expected? In: S. Degraer, R. Brabant and B. Rumes (Eds.). Environmental impacts of the offshore windfarms in the Belgian part of the North Sea: learning from the past to optimize future monitoring programmes. Royal Belgian Institute of Natural Sciences, Brussels; 166-171.

Haelters, J., Legrand, S., Vigin, L. & Degraer, S., 2013. The effect of piling activities on harbour porpoises in Belgian waters: impact modeling and testing. 27th Conference of the European cetacean society: Interdisciplinary approaches in the study of marine mammals, 8-10 April 2013, Poster presentation.

Norro, A., Botteldooren, D., Dekoninck, L., Haelters, J., Rumes, B., Van Renterghem, T & Degraer, S., 2013.

Qualifying and quantifying offshore wind farm-generated noise. In: S. Degraer, R. Brabant and B. Rumes (Eds.). Environmental impacts of the offshore windfarms in the Belgian part of the North Sea: learning from the past to optimize future monitoring programmes. Royal Belgian Institute of Natural Sciences, Brussels; 62-69.

2.2 Ship Strike Incidents

Please list all known incidents and provide information separately for each

	Incident 1	Incident 2	Incident 3	Incident 4	Incident 5
Date					
Species	None				
Type of Injury					
Fatal Injury (Yes/No)					
Type of Vessel (length, tonnage, speed)					
Location (coordinates)					
More Information (name, email)					

2.3 Major Incidents

Major Incidents Affecting Significant Numbers of Cetaceans (two or more animals)

	Incident 1	Incident 2	Incident 3	Incident 4	Incident 5
Date					
Location	None				
Type of Incident					
Further Information					

2.4 Pollution and Hazardous Substances

Please report on main types of pollution and hazardous substances (including source, location and observed effects on cetaceans). Please provide information on any new measures taken to reduce pollution likely to have an impact.

> No specific effects on small cetaceans washed ashore at the Belgian coast were investigated, although from

selected stranded animals tissue samples were taken for further investigation of pollutant loads.

2.5 Other Forms of Disturbance

Please provide any other relevant information, e.g. relating to recreational activities affecting cetaceans.

> No new information.

Marine Protected Areas

Marine Protected Areas for Small Cetaceans

3.1 Relevant Information

Please provide any relevant information on measures taken to identify, implement and manage protected areas for cetaceans, including MPAs designated under the Habitats Directive and MPAs planned or established within the framework of OSPAR or HELCOM.

> No new information.

3.2 GIS Data

Please indicate where GIS data of the boundaries (and zoning, if applicable) can be obtained (contact email / website).

> l.vigin@mumm.ac.be

Surveys and Research

4.1 Abundance, Distribution, Population Structure

Overview of Research on Abundance, Distribution and Population Structure

> The estimate of the average density of harbour porpoises (on the basis of aerial surveys performed by the RBINS) in an area covering most of Belgian waters in 2013 were (within wide confidence intervals): 0.84 animals/km² in January, 0.94 animals/km² in February, 1.72 animals/km² in May and 0.61 animals/km² in September.

Besides of harbour porpoises, regular sightings were made of small groups of white-beaked dolphins. One minke whale was observed close to shore. One emaciated humpback whale was observed during a marine mammal survey; ongoing military shooting exercises were halted due to the presence of this animal.

During dedicated seabird counts (3473 km sailing) INBO observed in total 147 harbour porpoises, with a maximum of 27 individuals on a single day. In May a group of 4 white beaked dolphins were counted.

The RBINS continuously moored 2 to 4 porpoise detectors (C-PoDs) at selected locations.

Tens of porpoises were observed in inland waters (Scheldt and tributaries) during late winter/spring (peaking between 27 March and 20 June), something that had not happened during the last decades

(www.waarnemingen.be; Haelters, J., 2013. Opmerkelijke aantallen bruinvissen in de eerste helft van 2013

[Remarkable numbers of harbour porpoises in the first half of 2013]. De Strandvlo 33(2): 55-58.)

4.2 Technological Developments

New Technological Developments

> No new information.

4.3 Other Relevant Research

> None.

Use of Bycatches and Strandings

Post-Mortem Research Schemes

5.1 Contact Details

Contact details of research institutions and focal point

> MUMM

ULg

(see general information)

5.2 Methodology

Methodology used (reference, e.g. publication, protocol)

> No new information since 2009

5.3 Samples

Collection of samples (type, preservation method)

> See strandings protocol; references in previous reports.

5.4 Database

Database (number of data sets by species, years covered, software used, online access)

> All sightings and strandings are taken up in a database, partly online on www.mumm.ac.be. Tissues are recorded in a tissue database (not online yet).

5.5 Additional Information

Additional information (e.g. website addresses, intellectual property rights, possibility of a central database)

> No new information.

Activities and Results

5.6 Necropsies

Number of necropsies carried out in the reporting period

	Number	Recorded cause of death
<i>Phocoena phocoena</i>	+50	The total number of washed ashore (dead) harbour porpoises in 2013 was 149 (including inland waters), with the highest numbers ever recorded in April, May and June. Of these, 132 washed ashore along the coast or in harbours, 16 washed ashore on the banks of the river Scheldt or tributaries, and 1 in inland waters at Bruges. A large proportion of the stranded animals (57%) was not collected due to the state of decomposition, due to an inaccessible location, or due to the fact that they were not found. Many animals were in a condition that did not allow drawing conclusions about the cause of death. Detailed data are not available yet, but preliminary data indicate that at least 15 of the animals that had washed ashore along the coast had died due to bycatch in fishing gear (with indications of bycatch in a number of other animals). None of the bycaught animals were reported by fishermen, but there are indications that bycatch occurred in both recreational set net fisheries on the beach and in professional fisheries, both inside and outside Belgian waters. Two animals had possibly died during or after an attack by a grey seal.
<i>Tursiops truncatus</i>		
<i>Delphinus delphis</i>		
<i>Stenella coeruleoalba</i>		
<i>Grampus griseus</i>		
<i>Globicephala melas</i>		

Globicephala macrorhynchus		
Lagenorhynchus albirostris	1	Cause of death unknown (decomposed).
Lagenorhynchus acutus		
Orcinus orca		
Hyperoodon ampullatus		
Mesoplodon bidens		
Kogia breviceps		
Other (please specify under number)	Balaenoptera acutorostrata (1)	Cause of death related to plastic ingestion. One of the plastic items in the stomach had a Scottish origin (publication in preparation).
Other (please specify under number)		
Other (please specify under number)		
Other (please specify under number)		
Other (please specify under number)		
Other (please specify under number)		

5.7 Other Relevant Information

Please provide any other relevant information on post-mortem / stranding schemes

> Publications/posters on the results of research:

The investigation of a sperm whale that had washed ashore during 2012 revealed a very high level of infection of the blood with *Edwardsiella tarda*. Although the death of the animal was caused by the stranding, the presence of the animal in the southern North Sea could have been caused by the infection. It is possible that the infection was related to fish consumption (fish remains in the stomach; fish as the possible source for *Edwardsiella*) and the presence of a piece of hard plastic inside the stomach). Cools, P., Haelters, J., Lopes Dos Santos Santiago, G., Claeys, G., Boelens, J., Leroux-Roels, I., Vaneechoutte, M. & Deschaght, P., 2013.

Edwardsiella tarda sepsis in a live-stranded sperm whale (*Physeter macrocephalus*). *Veterinary Microbiology* 166(1-2): 311-315.

Other relevant publications

Haelters, J., Leopold, M., Kerckhof, F., Jauniaux, T., Degraer, S., Verheyen, D., Hese, E., Mielke, L., Baptist, M., Keijl, G., Begeman, L., Hiemstra, S. & Grone, A., 2013. Grey seals preying on harbour porpoises: a recent and spreading phenomenon? 27th Conference of the European Cetacean Society: Interdisciplinary approaches in the study of marine mammals, 8-10 April 2013, Sétubal (Portugal), Book of abstracts 121-122.

Peltier, H., Baagøe, H.J., Camphuysen, K.C.J., Czeck, R., Dabin, W., Daniel, P., Deaville, R., Haelters, J., Jauniaux, T., Jensen, L.F., Jepson, P.D., Keijl, G.O., Siebert, U., Van Canneyt, O. & Ridoux, V., 2013. The stranding anomaly as population indicator: the case of harbour porpoise *Phocoena phocoena* in North-Western Europe. *PLoS ONE* 8(4): e62180. doi:10.1371/journal.pone.0062180

> Necropsy workshop

An international necropsy workshop was organized (7th Cetacean Necropsy Workshop) at the university of Liège (8-9 July 2013). A number of harbour porpoises were autopsied. The main subjects were autopsy techniques, including the dissection of the inner ear of cetaceans.

Relevant New Legislation, Regulations and Guidelines

6.1 New Legislation, Regulations and Guidelines

Please provide any relevant information

> The occurrence of harbour porpoises far inland during late winter/spring of 2013, and bycatch in recreational fisheries were subjects of questions in the Flemish and federal parliament. Bycatch of harbour porpoises in recreational fisheries was further discussed at a provincial and local community level. No new regulations or guidelines were adopted as a result of the questions and discussions.

There was a request by the European Union (DG ENV; EU Pilot 3801/12/ENVI) for more information about bycatch of porpoises in recreational fisheries. It was asked if the results of the assessments in the framework of the Marine Strategy Framework Directive had led to the conclusion that there was no need to take further measures to reduce bycatch. An answer is expected during 2014.

Public Awareness and Education

7.1 Public Awareness and Education

Please report on any public awareness and education activities to implement or promote the Agreement to the general public and to fishermen.

> In a temporary exhibit at the University of Ghent, attention was paid to the hearing of marine mammals. Lectures were given on the subject, and a publication figured in a widely available book on noise, sound and science (in Dutch): Doom, M. & Haelters, J., 2013. De invloed van geluidspollutie op zeezoogdieren. In: Jonckheere, A., Lagae, B., Wautier, K. & Segers, D. (Redactie). Wetenschap zet de toon. Uit het Wetenschappelijk verleden 8: 67-79.

To inform official authorities (fire department, police, Maritime Police, Coastguard, etc.) about what to do in cases of strandings and bycatches of live and dead marine protected species, an information brochure was published by the RBINS and Coastguard: Haelters, J., Kerckhof, F., Maebe, S., Schallier, R. & Degraer, S., 2013. Wat te doen bij waarnemingen, strandingen en incidentele vangsten van beschermde zeedieren? Gids voor informatie en actie. Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen en Kustwacht.

A program on national television was dedicated to plastic debris at sea. Attention was paid to a washed ashore minke whale that had died due to plastic ingestion (11 April 2013; channel "Eén").

To inform the public at large of the biodiversity values of the Belgian part of the North Sea, including the harbour porpoise, a brochure in Dutch and French was published. (French title is : « La mer du Nord belge: Une eau vive! Biodiversité et Natura 2000 dans la partie belge du mer de Nord. ». The publication can be downloaded from the website www.lamerdunord.be or www.de-noordzee.be

> Web based initiatives

Initiatives towards the public to record, report and distribute marine mammal sightings continue: www.waarnemingen.be is an initiative of Natuurpunt Studie vzw and Stichting Natuurinformatie that collects records of observations of species of different taxonomic groups, including cetaceans, from volunteers. For 2013, 339 observations of in total 698 harbour porpoises were reported to this website, of which 151 observations (318 animals) during April. One observation was reported of in total 4 white-beaked dolphins. A single Minke whale was seen and photographed from a landbased watchpoint at Koksijde.

Natuurpunt raises public awareness by www.natuurbericht.be, providing short notes on the occurrence of biodiversity, including cetaceans, in Flanders and the Belgian part of the North Sea. In 2013, items were published on the stranding of a minke whale, the sighting of a minke whale and septicaemia in a sperm whale. These items can be viewed (in Dutch) at:

http://www.natuurbericht.be/index.php?id=10310&cat=strand_en_zee

http://www.natuurbericht.be/index.php?id=11155&cat=strand_en_zee

http://www.natuurbericht.be/index.php?id=11504&cat=strand_en_zee

www.zeezoogdieren.org is an ongoing initiative by Frank Wagemans (Natuurpunt vzw) and Jaap van der Hiele (EHBZ Zuidwest) that gives ad hoc information of noteworthy facts of marine mammals from Dutch and Belgian waters.

The RBINS manages an online database on strandings and selected sighting records:

http://www.mumm.ac.be/EN/Management/Nature/search_strandings.php.

During 2013 several observation daytrips (on a ship with a capacity of 50 people), called 'North Sea Pelagics' were organised, an initiative to present cetaceans in their natural environment to the wider public. More information on www.northseapelagics.be. Observations made during the trips were reported to the RBINS.

Possible difficulties encountered in implementing the Agreement

Difficulties in Implementing the Agreement

Please provide any relevant information

> No new information.

Jaarrapport over de uitvoering van Raadsverordening (EC) nr. 812/2004 – 2012

Lidstaat: BELGIË

Referentieperiode: 2012

Datum: 12 JUNI 2013

Auteur: ir. J-Fr VERHEGGHEN

Samenvatting

België – Jaarrapport 2012 in uitvoering van artikel 6 van Verordening (EG) n° 812/2004.

Jaarlijks dienen de lidstaten een verslag op te stellen over de effectieve implementatie van Verordening (EG) n° 812/2004.

Onderhavig rapport beantwoordt aan deze verplichting voor het jaar 2012. Dit rapport wordt opgesteld volgens het formaat dat gezamenlijk is aangenomen.

Het gebruik van akoestische afschrikmiddelen, de zgn. pingers, is in de Belgische warrelnetvisserij nog niet veralgemeend. Het dient vermeld dat het aantal vaartuigen van de nationale vloot dat deze visserijmethode gebruikt, beperkt is (momenteel slechts twee vaartuigen). Verder voldoen de vaartuigen niet aan de basisvoorwaarden, te weten de lengte van de vloten, om deze verplichting opgelegd te krijgen.

Zoals in recente jaren vonden er in 2012 geen wetenschappelijke monitoring van het gebruik van pingers op vaartuigen.

In tegenstelling tot voorgaande jaren werd er in 2012 geen waarnemersschema uitgewerkt teneinde de bijvangst van zeezoogdieren te monitoren. Er werden enkel visreizen geobserveerd aan boord van vaartuigen met gesleept tuig ten behoeve van bestandopnames en andere monitoringsverplichtingen. Bijvangst van zeezoogdieren konden niet geobserveerd worden tijdens visserijoperaties.

Daarentegen beschikt men wel over vrij juiste statistieken over het aantal gestrande zeezoogdieren aan de Belgische kust (97 bruinvissen (*Phocoena phocoena*), 3 gewone zeehonden (*Phoca vitulina*), 5 grijze zeehonden (*Halichoerus grypus*) in 2012). De doodsoorzaak werd bij deze dieren systematisch onderzocht, voor zover mogelijk.

Voor de aangespoelde bruinvissen kon de doodsoorzaak in meer dan de helft worden vastgesteld, 15 betrokken dieren bijgevangen in vistuig. Voor de gewone zeehonden kon eenmaal de doodsoorzaak als bijvangst worden vastgesteld. Voor de grijze zeehond was dit driemaal bijvangst.

De Belgische visserijpraktijk heeft, wegens het beperkt aantal betrokken vaartuigen, slechts een beperkte invloed op de populaties zeezoogdieren. Het gebruik van mitigerende middelen heeft geen eenduidig effect.

AKOESTISCHE AFSCHRIKMIDDELEN

1. Algemene informatie

Nationaal werden er geen legislatieve maatregelen getroffen om het gebruik van akoestische afschrikmiddelen verplicht te stellen. Verordening (EG) n°812/2004 is onmiddellijk en onverkort van toepassing in België.

1.1 Beschrijving van de vloot

Metier	Fishing area	Total fishing effort						
		No. of vessels	% vessels using pingers	No. of trips	Days at sea	Months of operation	Total length of nets	Total soak time
GNS	IVC VIId	2 1	0 0	62 9	149 66	0-XII X-XI		

Het aantal vaartuigen en hun activiteiten is significant teruggelopen.

2. Akoestische afschrikmiddelen (Artikel 2 en 3)

2.1 Beperkende maatregelen

Akoestische afschrikmiddelen werden in het algemeen niet gebruikt door de vloot.

Een aantal jaren terug (2009) werden er praktijktesten uitgevoerd, deze werden later evenwel niet verdergezet.

3. Monitoring en evaluatie

3.1 Monitoring en evaluatie van de effecten van het gebruik van pingers (Artikel 2.4)

nihil

3.2. Rapportering van de controlemaatregelen om de kenmerken van de pingers zoals gebruikt door vissers op te volgen (Artikel 2.4)

Er werden geen specifieke controlemaatregelen uitgewerkt om de kenmerken van gebruikte pingers te monitoren.

3.3. Uitzonderingen

In 2012 werden er geen uitzonderingen toegestaan voor akoestische afschrikmiddelen die niet zouden voldoen aan de technische bepalingen vervat in bijlage II van verordening (EG) n° 812/2004

3.4 Algemene evaluatie

Een algemene evaluatie werd reeds in het rapport 2009 meegeven. Het lage aantal gerapporteerde bijvangsten gekoppeld met de geringe visserij-inspanning en het beperkte aantal proefvaarten tijdens dewelke pingers effectief werden getest, maakt dat het zeer moeilijk is het mitigerend effect van akoestische afschrikmiddelen te evalueren.

Anderzijds is het duidelijk dat pingers weinig gebruiksvriendelijk zijn. Netten uitgerust met pingers verwarren gemakkelijker en bij het manipuleren ervan is de nodige voorzichtigheid geboden. Verder zijn, in het algemeen, de toestellen weinig duurzaam.

WAARNEMERSCHEMA'S

4. Algemene informatie over de implementatie van artikel 4 and 5

Er bestaat in België een wettelijke verplichting voor vissers om waarnemers toe te laten aan boord van hun schip.

In 2012 werd er evenwel niet ingescheept aan boord van vissersvaartuigen om bijvangsten van zeezoogdieren te monitoren.

In het verleden (2009 – 2010) werd er effectief ingescheept aan boord van schepen in het kader van een onderzoeksproject (project WAKO-II, geïntegreerde evaluatie van de impact van de warrelnet- en boomkorvisserij). Naast telling en monitoring van zeezoogdieren, werd ook een waarnemersschema uitgewerkt en werden de vissers gevraagd hun visserijactiviteiten bijkomend te rapporteren.

5. Monitoring

5.1 Beschrijving van de visserij-inspanning en waarnemersschema bij gesleept tuig.

Er werden geen waarnemers ingescheept aan boord van vissersvaartuigen uitgerust met gesleept tuig om specifiek de bijvangsten van zeezoogdieren te monitoren.

Er waren daarentegen regelmatig waarnemers ingescheept om wetenschappelijke bemonsteringen te doen in een ander kader (o.a. discardsonderzoek, biologische monitoring edm.) Tijdens deze opdrachten werden evenwel geen waarnemingen verricht van bijvangsten van zeezoogdieren.

6. Schatting van de bijvangsten

De door vissers gerapporteerde bijvangsten zijn, niettegenstaande een wettelijke verplichting daartoe, zo laag c.q. onbestaande dat extrapolatie niet verantwoord is.

Over het volledige jaar werden geen bijgevangen zeezoogdieren gerapporteerd.

Daartegenover beschikt men over vrij accurate gegevens met betrekking tot strandingen van zeezoogdieren langs de Belgische kust. De federale dienst BMM-UGMM houdt deze statistieken bij en verzorgt bijkomend onderzoek naar de doodsoorzaak bij de gestrande dieren. De strandingen betreffen voornamelijk bruinvissen.

Voor het volledige jaar strandden 97 bruinvissen (*Phocoena phocoena*). Van de dieren waarvoor de doodsoorzaak kon worden vastgesteld (meer dan de helft, zijn er 15 die bijgevangen waren. Het is niet duidelijk dat die bijvangsten tussengekomen zijn bij beroeps- dan wel sportvisserij, en meer bepaald de strandvisserij.

Er strandden eveneens 3 gewone zeehonden (*Phoca vitulina*) aan, waarvan 1 die als bijvangst in netten verdronken was. Van de 5 meldingen van grijze zeehond (*Halichoerus grypus*) betroffen 3 gevallen bijvangst in de visserij.

7. Discussie

In een aantal studies werd gepoogd de populaties van zeezoogdieren in de Belgische zeegebieden in kaart te brengen. Zo wees een voorstudie met betrekking de aanduiding van MPA's in de Belgische zeegebieden in het kader van de implementatie van de Habitatrictlijn, op het feit dat er geen concentratiegebieden van bruinvissen in de Belgische zeegebieden voorkomen en dat de aanduiding van specifieke MPA's in dat verband niet nodig is.

De schatting van de densiteiten van zeezoogdieren is als volgt: 1,6 bruinvissen per km² in maart en 0,5 dieren per km² in oktober.

De Belgische vloot omvat slechts een beperkt aantal warrelnetvaartuigen. De recente diversificatie van de vloot met de in gebruik name van twee bijkomende warrelnetvaartuigen is evenwel afgeblokt om economische redenen. De Belgische vloot omvat momenteel slechts twee warrelnetvaartuigen meer.

Het is duidelijk dat de Belgische visserijpraktijk slechts een zeer beperkte invloed heeft op de populaties zeezoogdieren. Het gebruik van mitigerende middelen heeft geen eenduidig effect.

In het kader van een ander project (project schakels en potten) werd in 2009 het praktisch gebruik van pingers nagegaan. De uitkomsten van deze testen zijn variabel. Duidelijk is evenwel dat het gebruik van de courante toestellen voor problemen zorgt en dat er met name rond de gebruiksvriendelijkheid opmerkingen bestaan.

Tenslotte beschikt men over vrij accurate statistische gegevens van de strandingen van zeezoogdieren langs de Belgische kust. Die gegevens verschaffen een indicatie over de impact van de visserij op de populaties zeezoogdieren, voornamelijk bruinvissen.

Voor het volledige jaar 2012 vonden 97 strandingen van bruinvissen plaats. Vooral in het voorjaar (april-mei) is er een verhoogd aantal waarnemingen. Van de gestrande dode dieren wordt systematisch de doodsoorzaak vastgesteld, indien de staat van het kadaver dit toelaat. Voor 15 onderzochte gevallen kon bijvangst bij visserij worden vastgesteld. De vaststelling van het type visserij kan echter niet eenduidig gebeuren. Terwijl vaststaat dat het recreatief gebruik van warrelnetten op zee hierbij niet tussenkomt - wegens het algemeen verbod op het recreatieve gebruik van die netten beneden de laagwaterlijn - bestaat het vermoeden dat een aantal dieren bij de strandvisserij werden bijgevangen.

Ook voor gewone zeehonden en grijze zeehonden werden respectievelijk 3 en 5 dode exemplaren aangetroffen. Ook hier werd bijvangst in de visserij vastgesteld in respectievelijk 1 en 3 gevallen.

8. Conclusies

De Belgische visserijpraktijk heeft, wegens het beperkt aantal betrokken vaartuigen, slechts een beperkte invloed op de populaties zeezoogdieren. Het gebruik van mitigerende middelen heeft geen eenduidig effect.